

Protokoll fra møte Hovedkomiteen i VKM 9. september 2009, kl 12.30-16.00.

Deltakere

Fra Hovedkomiteen: Åshild Krogdahl (møteleder), Bjørn Næss, Espen Rimstad, Marit Aursand, Jan Alexander, Janneche Utne Skåre, Leif Sundheim, Helle Margrete Meltzer, Wenche Farstad, Helge Klungland, Knut Berdal

Forfall: Margaretha Haugen, Øyvind Lie, Ørjan Olsvik, Line Sverdrup

Fra Mattilsynet: Gisken Thoen

Fra sekretariatet til VKM: Kirstin Færden, Anne Finstad, Tor Øystein Fotland, Tron Øystein Gifstad, Lise Engerud, Ingrid Slaatto Næss, Elin Thingnæs Lid, Knut Albert Solem, Arne Mikalsen, Astrid Bjerkås, Merethe Aasmo Finne, Marie Louise Wiborg (ref.)

1 Velkommen, registrering av eventuelle fravær, habilitet og godtgjøring

Leder av Hovedkomiteen, Åshild Krogdahl, ønsket velkommen til møtet. Ingen av møtedeltakerne meldte seg innhabile for sakene som skulle tas opp på møtet.

2 Godkjenning av dagsorden

Dagsorden og møteinnkallelse ble godkjent uten merknader.

Oppfølgingspunkter fra sist møte:

- Rutiner for å sammenstille kunnskapshull som avdekkes i risikovurderingene
Sekretariatet vil fremlegge et utkast til slike rutiner på det neste møtet i Hovedkomiteen.
- VKM's mål og strategier.
Saken ble avsluttet på det forrige møtet i Hovedkomiteen. Oppdatert dokument vil bli lagt ut på VKM's hjemmeside, og medlemmene av Hovedkomiteen vil få tilsendt link til dokumentet.

3 Presentasjon av en risikovurdering

Jørgen Lassen, medlem av Faggruppe 1, presenterte en av de siste risikovurderingene til faggruppen: "Risikovurdering av helsefare ved spredning av gylle".

Hovedkomiteen takker for en flott og interessant presentasjon.

4 Saker som skal behandles på møtet

Reoppnevning av VKM for perioden 2010-2013 (09/023)

Tiden for reoppnevning av VKM nærmer seg. Ny periode starter 1. april 2010 med varighet 3 år. Basert på erfaringer fra inneværende periode ba sekretariatet Hovedkomiteen diskutere om det er behov for å gjøre endringer i utlysning, søknadsskjema, tidsplan m.m. i forhold til forrige oppnevning. Det er ønskelig med innspill og kommentarer som eventuelt kan bedre forestående utlysning og sammensetning av ny komité.

I forkant av møtet var de viktigste dokumentene som ble benyttet ved forrige oppnevning sendt ut til medlemmene.

Vedtekter

Hovedkomiteen hadde ingen innspill eller kommentarer til dagens vedtekter.

Tidsplan

Hovedkomiteen påpekte at det var viktig at utlysningen ble annonsert i god tid før nyttår, og midten av november ble foreslått som aktuell dato for annonsering.

Kriterier for innplassering

Når det gjelder kriteriene som legges til grunn for innplassering i VKM mente Hovedkomiteen at det er viktig at faglig kvalitet får størst prioritet. Følgende forslag kom inn for to av kriteriene (uthevet skrift):

- Best mulig geografisk fordeling **dersom faglige kvalifikasjoner hos søkerne er oppfylt**
- Minst 40 % representasjon av hvert kjønn i hver faggruppe **dersom faglige kvalifikasjoner hos søkerne er oppfylt**

Annonsering

Medlemmene understreket behovet for å ha god og riktig kompetanse i alle faggruppene. Sekretariatet ble oppfordret til å gjøre en innsats for å rekruttere riktig kompetanse. Sekretariatet ble derfor bedt om fokusere på en god annonsering og følgende punkter kom frem på møtet:

- sende tilpasset informasjon til instituttledelsen ved de relevante forskningsinstituttene med anmodning om å annonsere/oppfordre ansatte til å søke. Hovedkomiteen ønsket å se forslag til et slikt infoskriv på elektronisk høring.
- annonsere i alle relevante tidsskrifter, fagorganisasjoner, nettsteder etc.
- annonsere i Norden

Utlysningstekst

Hovedkomiteen hadde få kommentarer til selve utlysningsteksten, men som nevnt over er det viktig å få rekruttert riktig kompetanse. For å ivareta noen viktige kriterier ble følgende setning foreslått: Kvinner og personer fra forskningsmiljøer i Nord-Norge oppfordres til å søke.

Søkeprosessen

Hovedkomiteen mente at selve søkeprosessen er tilfredsstillende. Søkere blir bedt om å fylle ut et skjema som de sammen med CV og publikasjonsliste skal sende inn til sekretariatet, enten elektronisk eller med vanlig post.

Hovedkomiteen hadde ingen forslag til endringer for selve søkeprosessen.

Vedtak: Sekretariatet tar Hovedkomiteens innspill og forslag med i det videre arbeidet med reoppnevningen.

VKMs kommunikasjonsstrategi (09/024)

Utkast til VKMs kommunikasjonsstrategi ble presentert på møte i Hovedkomiteen 22. mai 2008. Sekretariatet vil nå intensivere arbeidet med å ferdigstille kommunikasjonsstrategien.

Hensikten med en kommunikasjonsstrategi er å vise hvordan VKM kan bruke informasjon og kommunikasjon for å nå sine mål over en tidsperiode. Strategien skal med andre ord bringe VKM fra nåsituasjonen til en ønsket situasjon.

Det foreslås derfor å dele arbeidet inn i tre hoveddeler:

- Slik er VKM i dag: Analyse av nåsituasjonen
- Dette vil vi oppnå: Et klart bilde av hva VKM ønsker å være på et gitt tidspunkt i fremtiden.
- Dette må vi gjøre for å komme dit: Utarbeide tiltak for å komme fra slik vi er til det vi vil være.

Det foreslås å videreføre arbeidsgruppen som ble nedsatt i 2008 for å arbeide med kommunikasjonsstrategien.

Det foreslås at nytt utkast til kommunikasjonsstrategi presenteres på det neste møtet i Hovedkomiteen 3. desember 2009.

Parallelt med strategiarbeidet, foreslås det at sekretariatet fortsetter arbeidet med å styrke det allerede pågående kommunikasjonsarbeidet:

- Publisering av kortversjoner av nye risikovurderinger
- Synliggjøring av nye og gamle risikovurderinger i media (generelle og fag-/bransjemedier)
- Arbeid med VKMs nettsider
- Etablere rutiner for kommunikasjonsarbeid før en risikovurdering er ferdigstilt

Vedtak:

Hovedkomiteen tar orienteringen til etterretning, og arbeidsgruppen oppfordres til å ha et nytt utkast klart til møtet i desember.

Håndtering av dissenser i VKM (08/023)

På møtet i Hovedkomiteen i desember 2008 ble det nedsatt en arbeidsgruppe som fikk i oppgave å utarbeide utkast til felles retningslinjer for håndtering av dissenser i VKM.

Hovedkomiteen hadde i forkant av møtet fått tilsendt forslag til retningslinjer for håndtering av dissenser i VKM (08/023-1).

Medlemmene diskuterte dokumentet og viktigheten av å ha et slikt dokument ble understreket. Det ble også påpekt hvor viktig det er at det vises til litteratur i begrunnelsen for en dissens.

Hovedkomiteen kom med følgende forslag til endringer i dokumentet:

- fotnote legges inn om praksis i Faggruppe 9 vedrørende økonomiske konsekvenser
- presisere antall personer som er med i flertallet i konklusjonen

Vedtak: Hovedkomiteen vedtar forslag til retningslinjer for håndtering av dissenser med de endringene som kom frem på møtet.

Status for øvrige saker Hovedkomiteen Marine oljer - del 1 (08/504)

Leder av *ad hoc*-gruppen arbeider med et tekstforslag som skal sendes ut til gruppen. Det vil sannsynligvis bli nødvendig å innhente data fra industrien. Det er viktig at VKM sikrer seg at verdifull informasjon ikke utelukkes fra arbeidet. Mer informasjon om arbeidet vil bli presentert på møtet 3. desember, men det vil ikke være mulig å ferdigstille arbeidet i inneværende år.

Marine oljer del 2 (08/707)

Ad hoc-gruppen har hatt flere møter. Arbeidet er tidkrevende og det vil ikke kunne avsluttes i inneværende år. Mer informasjon om arbeidet vil bli presentert på møtet 3. desember.

Vedtak: Hovedkomiteen tar orienteringen til etterretning.

5 Orientering fra arbeidet i faggruppene Faggruppe 1

Faggruppen har avsluttet 3 risikovurderinger siden sist: Risikovurdering av parasitter i drikkevann, Risikovurdering av helsefare ved spredning av gylle og Risikovurdering av QAC i kosmetiske produkter.

Faggruppen holder på med flere risikovurderinger. Dekontaminering av slakt er påbegynt, men endelig bestilling er ikke klar fra Mattilsynet. Faggruppen har selvinitiert en risikovurdering om parasitter i sjøpattedyr og det jobbes med å utforme mandat for arbeidet. Faggruppen holder også på med en risikovurdering av resistens i forbindelse med bruk av klorhexidin i kosmetiske produkter, og er dessuten involvert i flere vurderinger av probiotika i barnemat. Faggruppeleder utrykte sin bekymring om at bestillingene rundt probiotika var på produktnivå og at disse derfor raskt kunne øke i antall om ikke Mattilsynet lager mer generelle bestillinger.

Faggruppe 2

Faggruppen har publisert 5 risikovurderinger siden forrige møte. For tiden er det ingen saker til behandling, men Mattilsynet har varslet 4-5 nye saker i løpet av høsten.

Faggruppe 3

Det har ikke vært avholdt noen møter i faggruppen siden forrige møte i Hovedkomiteen, og ingen saker er avsluttet i denne perioden.

Faggruppen har 14 risikovurderinger under arbeid. I tillegg er 5 risikovurderinger fra 2007 i sluttfasen for publisering.

Faggruppeleder viste til at det er stor arbeidsbelastning på sekretariat og faggruppe, og stilte spørsmålstegn ved om alle søknader som publiseres på EFSA-net skal risikovurderes av VKM. Dette gjelder blant annet dyrkingssøknader av arter som ikke dyrkes i Norge.

EFSA har utarbeidet et utkast til rapport fra det bilaterale møtet om adjuvans som ble arrangert mellom EFSA's GMO-Panel og en ekspertgruppe fra VKM 13.01.09. Rapporten er kommentert av den norske ekspertgruppen, og sendt EFSA 30. juni i år. I sine kommentarer har VKM blant annet påpekt at rapporten inneholdt en del direkte feil.

Faggruppen kommer tilbake med en nærmere orientering om saken på neste møte i Hovedkomiteen.

Faggruppe 4

Faggruppen har ikke avsluttet noen saker siden forrige møte i Hovedkomiteen.

Faggruppen arbeider med en ny risikovurdering av inntaket av kumarin i den norske befolkningen. Kumarin er en naturlig aromagivende bestanddel av kanel, og mange andre planter, og finnes i varierende grad i forskjellige typer kanel. De to hovedtypene kanel er Ceylonkanel og Cassiakanel, hvorav Cassiakanel i dag er i mest bruk på det norske markedet. Eksponering for høye doser kumarin kan være levertoksisk, og stoffet har vist seg å være kreftfremkallende i forsøksdyr.

Faggruppen er snart ferdig med et arbeid med en eksponeringsmodell for stoffer som migrerer fra matkontaktmaterialer. Det har også vært en del diskusjon rundt en ny rapport om kombinasjonseffekter av hormonhermende stoffer, og deler av faggruppen har vurdert og konkludert med at det foreløpig ikke er behov for å se på problemstillingen med samvirkende toksiske effekter som ble grundig utredet i VKMs rapport "Combined toxic effects of multiple chemical exposures" fra 2008 på nytt.

Faggruppe 5

Faggruppen har publisert risikovurderingen av avløpsslam. Arbeidet har vært stort og krevende og faggruppeleder uttrykte stor glede over at rapporten er trykket.

Faggruppen arbeider med risikovurdering av marine oljer, del 1. Det er ikke kommet inn noen nye bestillinger til faggruppen i 2009, og faggruppen vurderer om de skal selvinitiere et arbeid på mykotoksiner.

Faggruppe 6

Faggruppen har ikke avsluttet noen saker siden forrige møte i Hovedkomiteen.

Faggruppen arbeider med en alternativ metode for prosessering av kategori 2-materiale fra fisk. Dette arbeidet forventes ferdigstilt i månedsskiftet november/desember. Faggruppen er involvert i risikovurdering av marine oljer, del 1 og i arbeidet med probiotiske bakterier i barnemat. Faggruppen vurderer også om de skal selvinitiere et arbeid.

Faggruppe 7

Faggruppen har ikke avsluttet noen saker siden forrige møte i Hovedkomiteen.

Faggruppen arbeider sammen med Faggruppe 1 og 6 med vurdering av 2 probiotiske bakterier i barnemat. Videre arbeider faggruppen med et felles innspill sammen med Helsedirektoratet til offentlig høring av Dietary Reference Values for karbohydrater, kostfiber og fett fra EFSA.

Arbeidet i *ad hoc*-gruppen som lager utkast til risikovurdering av marine oljer, del 2 er godt i gang. Ellers arbeider faggruppen med etisk dilemma ved risikovurdering av ernæringsrelaterte oppdrag.

Faggruppe 8

Faggruppen har ikke avsluttet noen risikovurderinger første halvår av 2009.

Faggruppen arbeider med flere saker som skal avsluttes rundt årsskiftet, stamfiskovervåkning - vertikal overføring av smitte, vurdering av bruk av akupunktur på dyr og risikovurdering av "Catch and release". I tillegg har faggruppen mottatt to foreløpige bestillinger, en på vurdering av risiko for dårlig dyrevelferd ved hold av visse arter eksotiske dyr og en med tittelen "Risk assessment of recirculation systems in fish hatcheries".

Flere av disse sakene forventes å kunne få stor medieoppmerksomhet, og faggruppen ønsker hjelp til god risikokommunikasjon.

Faggruppe 9

Faggruppen er i slutfasen med risikovurderingen av *Phytophthora ramorum* i Norge.

Risikovurdering av furuvednematode (FVN) *Bursaphelenchus xylophilus* i Norge, del 2 påbegynnes så snart modellene som skal benyttes i risikovurderingen er klare.

Faggruppen har besluttet å selvinitiere en risikovurdering av de tre *Liriomyza*-artene *L. huidobrensis*, *L. sativae* og *L. trifolii*. Disse tre artene av polyfage minerfluer er viktige karanteneskadegjørere verden over og er oppført på EPPOs A1-liste.

6 Orientering fra VKMs deltagere i EFSAs vitenskapelige organer

Kontaminantpanelet (CONTAM) i EFSA arbeider med en risikovurdering av arsen og panelet har akkurat ferdigstilt en større samlevurdering av biotoksiner i skalldyr. EFSA konkluderer med at enkelte av dagens grenseverdier er for høye i forhold til å beskytte storkonsumenter av skjell. EFSA påpeker også at musetestene som benyttes i kontrollsammenheng ikke har tilstrekkelig følsomhet og at nye analytiske metoder er bedre egnet.

BSE-nettverket skal ha nytt møte i oktober.

7 Nytt fra Mattilsynet

Mattilsynet la frem sin strategiplan for perioden 2010-2014.

Mattilsynet orienterte også om at alle bestillinger til VKM nå legges ut på offentlig høring i 14 dager på Mattilsynets nettsider. Mattilsynet vurderer eventuelle innspill før endelig bestilling oversendes VKM. Dette er i tråd med samarbeidsrutinene som Mattilsynet og VKM har revidert i 2009.

8 Orientering fra sekretariatet

Astrid Bjerkås er ansatt som ny kommunikasjonsrådgiver i sekretariatet.

Stillingen som fagkoordinator for Faggruppe 5 er lyst ut, og intervjuene vil foregå i september/oktober.

Hovedkomiteen ble bedt om å komme med innspill til dagsorden til møtet i Advisory Forum 23-24. september. Det ble meldt i fra at norske eksperter ikke deler EFSA's syn på hvordan sukker skal vurderes. Dette kom frem på et møte EFSA hadde med inviterte eksperter 7-8. september. Direktøren av VKM ble bedt om å følge opp denne saken på det neste møtet i AF.

Det er opprettet egne Advisory Forum møter for plantehelse (AF Plant Health) og dyrehelse (AF Animal Health). Disse gruppene har møter en gang i året.

9 Fastsettelse av nye møtedatoer

Neste møte i Hovedkomiteen er satt til **3. desember 2009**.

Forslag til møtedatoer for første møte etter nyttår sendes på e-post.

10 Eventuelt

Hovedkomiteen diskuterte kort de siste ukenes medieoppslag om mangelfull dyrevelferd ved norsk pelsdyrproduksjon.